

Vergadering
December 2022

Onderwerp
Statenvoorstel Herziening Omgevingsbeleid Module
Energietransitie

Nummer
7506

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Met de herziening module energietransitie wil de provincie de energietransitie faciliteren en waar mogelijk versnellen. Niet alleen door de visie en doelen aan te scherpen maar ook met regelgeving in de verordening om meer duurzame opwek mogelijk te maken. Uit de zienswijzen komt naar voren dat, mede in het licht van de droogte als gevolg van de klimaatcrisis en de geëxplodeerde energieprijzen als gevolg van de oorlog in Oekraïne, men hier positief op reageerde en graag een meer stimulerend en faciliterend beleid zou willen zien. In diverse zienswijzen werd aandacht gevraagd voor klimaatrechtvaardigheid, waarbij ook energie betaalbaar blijft en ook minder vermogenden kunnen meeprofiteren van energieopwekking bij hen in de buurt. De agrarische sector vroeg om ruimhartig beleid als het gaat om energieopwekking op boerenland. Sommige gemeenten en RES-regio's vroegen ruimte voor afwegingen op gemeentelijk niveau. De provincie onderschrijft de noodzaak en urgentie van de energietransitie, maar moet onderkennen dat de landelijke regelgeving (het Bouwbesluit, de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de Elektriciteitswet en de Omgevingswet) vooral gericht is op ge- en verboden en minder op het sturen op wenselijke ruimtelijke ontwikkelingen. Hierdoor kunnen wij bijvoorbeeld vooralsnog in onze verordening minder sturen op zon op dak en het meewegen van de impact op de netinfrastructuur bij ruimtelijke ontwikkelingen.

De provincie onderkent het uitgangspunt van subsidiariteit in het omgevingsbeleid, waarbij de gemeente een belangrijke rol heeft bij de inrichting van het fysieke domein en de provincie zich met name richt op de bovenlokale afweging die in de omgevingsvisie wordt vormgegeven met een doorwerking naar de omgevingsverordening en omgevingsprogramma. Belangrijk punt in de verhouding tussen gemeenten en provincie betreft de uitwerking van de zoekgebieden. We hebben goed geluisterd naar Provinciale Staten en onze bestuurlijke partners en verhelderd dat we de uitwerking van de zoekgebieden als GS niet willen vaststellen maar als partner in het RES-proces hechten aan de regionale afstemming over deze uitwerking. Daarbij hebben wij onze inzet opgenomen in het omgevingsbeleid en blijven toetsen op ruimtelijke kwaliteit zowel op wind als op zonnevelden op land. Tenslotte hebben we vastgehouden aan ons doel om in de verordening een verruiming van de windlocaties mogelijk te maken voor die gemeenten die dat willen, zonder gemeenten die geen mogelijkheden zien of ambities hebben voor uitbreiding van reeds gerealiseerde

windparken tot uitbreiding te willen verplichten. Sommige punten uit het Ontwerp hebben we ingetrokken om juridische redenen en/of naar aanleiding van de zienswijzen. Al met al zijn we van mening dat het voorliggende besluit een evenwichtig pakket betreft die een goede balans biedt tussen enerzijds de borging van de integrale ruimtelijke afweging en anderzijds ruimte voor de energietransitie in Zuid-Holland, en de RES'en in het bijzonder, een stap dichterbij de realisatie brengt.

Bij invoering van de Omgevingswet zal de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) in werking treden en zal die de Omgevingsverordening Zuid-Holland opvolgen. Dat betekent dat de wijzigingen als gevolg van de Herziening van de Omgevingsverordening Zuid-Holland voor de Module Energietransitie ook doorgevoerd moeten worden in de ZHOV. Dat gebeurt door middel van Statenbesluit PZH-2022-0004577.

Inhoud

De Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie betreft een partiële wijziging van de Omgevingsvisie, de Omgevingsverordening en het Omgevingsprogramma. De wijzigingen van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening worden vastgesteld door PS. De wijzigingen van het Omgevingsprogramma worden vastgesteld door GS en worden in concept ter kennisname aangeboden aan PS.

Het regelmatig aanpassen van het Omgevingsbeleid is nodig en wenselijk om het beleid actueel en toepasbaar te houden.

De Module omvat de volgende onderwerpen op het thema Energietransitie:

1. Windenergie op land
2. Zonne-energie
3. Bevorderen energietransitie
4. Lokaal eigendom
5. Warmtetransitie in de gebouwde omgeving
6. Bovenlokaal warmtenetwerk
7. Regionale energie-infrastructuur
8. CO₂ Emissiearme en circulaire industrie

Digitale plannen

De wijzigingen van de Omgevingsvisie, de Omgevingsverordening en het Omgevingsprogramma worden digitaal vormgegeven en volgens de wettelijke eisen 'in elektronische vorm' vastgesteld. De digitale plannen zijn in te zien via de link op de provinciale website. Ook worden de digitale plannen gepubliceerd op ruimtelijkeplannen.nl, overeenkomstig de wettelijke eisen.

Papieren versies van de digitale wijzigingsbesluiten zijn gebundeld in het document: 'Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie'.

Maatschappelijke opgave

In 2015 sloten 195 landen het historische klimaatakkoord van Parijs. De wereld kwam overeen dat de opwarming van de aarde ruim onder de 2 graden moet blijven. Afgesproken is de stijging van de uitstoot van broeikasgassen te stoppen. Het klimaatakkoord luidt daarmee het einde in van een economie gebaseerd op fossiele

brandstoffen. Het Nederlandse Klimaatakkoord uit 2019 is de landelijke uitwerking, de provincie onderschrijft dit Klimaatakkoord. Hiermee werkt de provincie toe naar een samenleving en economie gebaseerd op een duurzaam en circulair energie- en grondstoffsysteem, onder andere voor stoom, warmte, elektriciteit, CO₂ en waterstof en richt de provincie zich op het beperken van de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen.

Klimaateffect

Deze herziening van het Omgevingsbeleid Module Energietransitie is erop gericht de provinciale visie en kaders neer te zetten. Passend bij de rol en verantwoordelijkheden legt de provincie vast wat de inzet is in de energietransitie. De inzet is erop gericht om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en mogelijkheden te bieden voor de opwekking van hernieuwbare energie.

Financiën en dekking

- Niet van toepassing

Juridische aspecten

- Niet van toepassing

Voorafgaande besluitvorming

De Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie is aangekondigd in de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten.

De startnotitie is vastgesteld door Provinciale Staten op 2 februari 2022.

Het ontwerp van de Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie is op 1 juni 2022 besproken in de Integrale Statencommissie.

Bij de bespreking van het ontwerp op 1 juni 2022 zijn enkele toezeggingen gedaan, die hebben geleid tot aanpassing van het ontwerp zoals dat ter inzage is gelegd. Deze toezeggingen zijn derhalve afgedaan.

Proces

De Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie heeft een eigen voorbereidings- en participatiestraject doorlopen. Van juli-oktober 2021 heeft voorafgaand aan besluitvorming met RES-partners een bespreking plaatsgehad van de concepten voor de startnotitie, Nota Reikwijdte en Detaillering van de PlanMER en het participatieplan. Er heeft in januari 2022 een expertsessie Lokaal Eigendom met NP RES, Energie Samen, energiecoöperaties, gemeenten, en andere provincies plaatsgevonden. Daarnaast is op 10 februari 2022 een Carrousel met 18 gesprekken georganiseerd over alle onderwerpen van deze module. Er zijn presentaties gegeven en er was ruimte voor discussie en het stellen van vragen. Op 6 april 2022 is een Webinar gehouden waarvoor breed is uitgenodigd waarin de voorstellen uit deze herziening zijn toegelicht.

Na bespreking van het ontwerp in de Integrale Statencommissie, is het ontwerp gedurende acht weken ter inzage gelegd. Een ieder is daarbij in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen.

Aanpassing van ontwerp, als gevolg van zienswijzen en ambtshalve

Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn 43 zienswijzen ingediend. Deze zijn samengevat en beantwoord in de Nota van Beantwoording. De zienswijzen hebben geleid tot een aantal verbeteringen en aanvullingen van het ontwerp. Een overzicht van de aanpassingen staat in de laatste paragraaf van de Nota van Beantwoording.

Het ontwerp is op een aantal punten ook ambtshalve verbeterd en aangevuld mede naar aanleiding van een extern juridisch advies. Omdat het gaat om technisch-juridische verbeteringen is het niet nodig deze te laten wachten op de terinzagelegging van een volgend ontwerp. Dit betreft de volgende aanpassingen in de omgevingsverordening:

- Wijziging en aanvulling van de formulering m.b.t. de uitbreidingsmogelijkheden van bestaande windlocaties op kaart 16 zodat er een duidelijke norm is opgenomen in de verordening;
- Wijziging van de formulering van de bepaling waarmee zon in zoekgebieden uit de RES mogelijk wordt gemaakt;
- Wijziging van opruimplicht in sloopverplichting zodat er eenduidigheid is in terminologie voor zonnevelden en windturbines;
- Schrapen van de bepaling rondom hergebruik materialen omdat dit buiten het bestek valt van de Omgevingswet;
- Schrapen van artikel over rekening houden met netinfrastructuur vanwege strijdigheid met de Elektriciteitswet

Leefomgevingstoets

In het kader van het totstandkomingsproces van de Ontwerp Herziening is een leefomgevingstoets, voor alle onderwerpen met uitzondering van zon en wind, opgesteld. Hierin zijn de kansen voor positieve effecten beschreven en de risico's op negatieve effecten.

PlanMER

Een milieueffectrapportage is uitgevoerd met de focus op de zoekgebieden zon en wind en voorgelegd aan de Commissie m.e.r. die hier op 25 augustus advies over heeft uitgebracht. De Commissie m.e.r. is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te nemen over de aanpassing van de Module Energietransitie. De aanbevelingen van de Commissie m.e.r. hebben vooral betrekking op het vervolgproces naar de RES 2.0 en hebben niet tot inhoudelijke wijzigingen van het ontwerp als zodanig geleid.

Procedure

Na vaststelling door Provinciale Staten van de wijziging van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening worden deze bekendgemaakt en gepubliceerd overeenkomstig de wettelijke eisen. De wijziging van de Omgevingsverordening wordt geplaatst in het Provinciaal Blad.

Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 1 november 2022, met het besluitnummer PZH-2022-81794165;

Gelet op Artikel 143, lid 2 van de Provinciewet, alsmede de Algemene wet bestuursrecht, de Ontgrondingenwet, de Scheepvaartverkeerswet, de Waterwet, de Wegenwet, de Wegenverkeerswet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet bodembescherming, de Wet luchtvaart, de Wet milieubeheer, de Wet natuurbescherming, de Wet ruimtelijke ordening en de Planwet verkeer en vervoer;

Besluiten:

1. Vast te stellen de Nota van Beantwoording, in het kader van de Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie
2. Vast te stellen de wijziging van de Omgevingsvisie Zuid-Holland, in het kader van de Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie, met planidentificatienummer DOSx2016x1004358SV-VA01, met dien verstande dat:
 - In bijlage 2 “Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie” daar waar van toepassing, verwijzingen in de tekst van document ‘Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie – oktober 2022’ (inclusief bijbehorende stukken) naar de doelstelling uit het Klimaatakkoord van Parijs en het Nederlandse Klimaatakkoord consequent te beschrijven als: “de opwarming van de temperatuur op aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden Celsius en te streven naar een maximale stijging van 1,5 graden Celsius”.
 - in hoofdstuk 3-1-2 ‘Zonne-energie’, in paragraaf 3. ‘Overige locaties buiten bestaand stads- en dorpsgebied’, de tekst bij het derde aandachtspunt (op p. 29 en 30 Bijlage 2) wordt vervangen door: “Locaties in combinatie met een windturbinepark. Windparken en zonnevelden hebben verschillende ruimtelijke effecten en grondgebruik. De windturbines staan vaak met minimale verharding in open landschappen. Op deze minimale verharding kan een dak met zonnepanelen wordt toegevoegd. De minimale verharding mag niet vergroot worden ten behoeve van een grotere oppervlakte voor zonne-energie. De plaatsing en omvang van het zonneveld in relatie tot die van het (agrarisch)landschap is bepalend voor de aanvaardbaarheid van het zonneveld. Uitgangspunt is het zorgvuldig omgaan met de bestaande functies en kwaliteiten van het gebied. Een zonneveld in combinatie met een windpark betreft daarom altijd maatwerk”.
3. Vast te stellen de wijziging van de Omgevingsverordening Zuid-Holland, in het kader van de Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie, met planidentificatienummer DOSx2016x0904358VO-VA01.

Den Haag, 14 december 2022

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

griffier,

voorzitter,

drs. B.S.M. Sepers

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Nota van Beantwoording Module Energietransitie